

КОНЦЕПЦІЯ

впровадження методичних засад у реалізації авторської моделі «Школа імперативного менеджменту»

Вступ

Проблема становлення та розвитку авторської школи в Україні є особливо актуальною в умовах модернізації освітньої галузі, оскільки вона є носієм оригінального, креативного, специфічного, унікального, своєрідного досвіду, суб'єктно та гуманно зорієнтованого.

Спеціалізована школа I-III ступенів з поглибленим вивченням англійської мови № 85 міста Києва – це **заклад освіти інноваційного типу**, в якому відбулася модернізація освітньої системи та інтеграція інноваційних технологій у канву авторського освітнього процесу. Це заклад з достатнім рівнем розвитку інноваційного потенціалу, що є необхідною передумовою і результатом саморозвитку його «конкурентоздатності».

Пріоритетними в діяльності закладу є загальнолюдські, національно-патріотичні та загальнохристиянські цінності; заклад освіти гнучко реагує на запити соціуму, педагогів, учнів та їх батьків; ґрунтується на досвіді та здобутках системної дослідно-експериментальної діяльності педагогічного колективу; взаємодіє з вітчизняними й зарубіжними науковцями, закладами вищої освіти.

Візією спеціалізованої школи I-III ступенів з поглибленим вивченням англійської мови № 85 міста Києва є вислів Сократа: «В кожній людині є сонце. Треба тільки дати можливість йому світити», а в основі місії школи є сократівське «виховання людини добродесної та відповідальної, що володіє мистецтвом приймати рішення».

Випускник – особистість, яка опанувала дорожню карту організаційної культури освітнього середовища авторської школи № 85 міста Києва, керується внутрішніми наказами (імперативами), що спираються на вироблені моральні цінності та принципи, дії та вчинки якої визначаються моральним знанням, українською ідентичністю, активністю в її взаємодії з культурно-освітнім середовищем; готовністю та спроможністю до самоосвіти, самовизначення і відповідальної поведінки у швидкоплинному високотехнологічному, конкурентному полікультурному світі.

I. Актуальність дослідження. Стан проблеми

За експертними оцінками, найбільш успішними на ринку праці в найближчій перспективі будуть фахівці, які вміють навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді,

приймати конструктивні рішення, спілкуватися в багатокультурному середовищі та володіти іншими сучасними навичками. Тому метою повної загальної середньої освіти Закон України «Про освіту» визначив різнобічний розвиток, виховання і соціалізацію особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатної до життя в суспільстві та готові до цивілізованої взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності та відповідальності.

Заклади освіти визначають свої стратегічні, концептуальні пріоритети, виробляють оптимальні моделі перспективного розвитку. У багатьох з них діють свої універсалиї – об'єктивно існуючі загальні положення — імперативи, які дозволяють випустити зі школи випускника - особистість, усебічно розвинену, здатну до критичного мислення; патріота з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини; інноватора, здатного змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, вчитися впродовж життя.

Реформування освітньої системи України в напрямі інтеграції в європейський освітній простір передбачає розробку та впровадження інноваційних освітніх систем і технологій. Рівень реалізації технологічного підходу є одним із найважливіших критеріїв, за яким визначаються конкурентоздатність та престиж закладу освіти, оскільки освітні технології забезпечують системність, цілеспрямованість, ефективність, результативність його діяльності. Завдяки технологізації освіти підвищується мотивація учасників освітнього процесу до навчання, відстежується зв'язок навчального матеріалу з реальними викликами сьогодення.

Сучасний стан освітянської галузі вирізняється умовами впливу економічних і соціальних чинників. Тому в управлінні освітнім закладом набувають актуальності питання, пов'язані з розробкою й упровадженням сучасних освітніх інновацій, які потребують певної професійної компетентності та психологічної готовності до інноваційної діяльності педагогічних кадрів. Розгортання інноваційної діяльності в освітній практиці забезпечується пошуком нових чи вдосконалених підходів у змісті та формах їх реалізації, в управлінні закладом освіти. Імперативний менеджмент освітніх інновацій є складовою загального менеджменту. Це процес цілеспрямованого впливу суб'єкта управління (керівника) на інший об'єкт управління - соціальну систему, що перебуває в стані постійного розвитку,

внаслідок якого відбувається його якісна зміна на основі впровадження авторських доробок. До освітніх інновацій в управлінні належать ті, що створюють умови для прийняття колегіального оперативного й ефективного управлінського рішення. Серед умов, що сприяють прийняттю ефективного рішення є врахування науково-методичних засад менеджменту освітніх інновацій, що полягає в реалізації сукупності цілей. А саме, організаційно-управлінських (створення якісно нової моделі управління, єдиного інформаційного поля для учасників освітнього процесу, вироблення системи оцінювання ефективності, розробка системи контролю та зворотного зв'язку); - соціально-економічних (створення позитивного іміджу закладу освіти, суттєве оновлення матеріальних фондів, накопичення бази даних про педагогічні інновації); соціально-культурних (побудова відкритої соціально-педагогічної системи, пріоритетність гуманних відносин в колективі, закріплення демократичних засад у всіх сферах діяльності, підвищення кваліфікаційного рівня та рівня ділової активності членів колективу).

Досягнення таких цілей забезпечується розв'язанням відповідних завдань менеджменту освітніх інновацій, зміною технології й методів управління, що дозволяє здійснити перехід від традиційної, адміністративно-функціональної до проектно-цільової, акмеологічно спрямованої авторської моделі імперативного менеджменту з використанням андрагогічних технологій науково-методичного супроводу впровадження освітніх інновацій.

Сьогодні націлює на необхідність визначення пріоритетних напрямів спільної роботи вчених і педагогів-практиків. В.Сухомлинський наголошував, що перетворення наукових істин у живий досвід творчої праці - найскладніша сфера дотикання науки до практики. Така діяльність підтверджує, що постійна творча взаємодія наукової думки та практичного досвіду педагогів сприятиме розв'язанню завдань у **реалізації авторської моделі «Школа імперативного менеджменту»**.

Призначення **імперативного** менеджменту — створити освітнє середовище, що ефективно працює та відповідає сучасним вимогам, є привабливим для реального та потенційного споживача. Менеджмент має налагоджувати ефективний механізм участі кожного в організації освітнього процесу. Керівник закладу освіти, педагоги та учні складають різновікові соціальні групи, проте цілі освіти у них однакові. Завдання менеджменту закладу освіти — **забезпечити синергію** учасників освітнього процесу тобто взаємозв'язок, взаємозбагачення різних дисциплін, різних позицій і педагогічного досвіду для створення ситуації успіху щодо формування

всебічно розвиненої, фізично здорової особистості.

Розв'язанню проблем управління освітою, освітнього менеджменту присвячені праці М. Гриньової, О. Гурової, Л. Даниленко, Л. Карамушки, В. Крижко, І. Лікарчука, В. Маслова, М. Поташніка, Н.Ушакової, В. Шаркунової, О. Штепи та інших.

У низці досліджень здійснено обґрунтування гуманоцентричної та соціоцентричної переорієнтації освіти в межах ринкового суспільства на задоволення потреб особистості та суспільства, виходячи з тенденцій розвитку постсучасних соціальних та освітніх практик (В.Андрущенко, Б.Гершунський, О.Долженко, С.Клепко, В.Кремень, М.Култаєва, В.Лутай, М.Михальченко, Ф.Михайлов, Н.Піщулін, В.Розін, М.Романенко, Х.Тхагансоєв, А.Урсул, Г.Щедровицький та інші).

Концепти поміркованості, моральності, сумління, волі в їх взаємодії через духовний імператив зустрічаємо в українській «філософії серця» (Г. Сковорода, П. Юркевич та інші) та філософських ученнях Сократа.

Основою управління школою є імперативність – визначення стратегічних шляхів розвитку, мети та завдань освіти, методів і засобів їх реалізації.

Аналіз наукових визначень імперативного менеджменту, уявлень про педагогічне проектування взаємодії закладу освіти з соціальними партнерами як предмету проектування, теоретико-методологічних розвідок та концептуальних ідей проектування та розвитку авторських шкіл в Україні О. Мариновської та Ю. Завалевського став підґрунтям для створення **авторської моделі «Школа імперативного менеджменту»**.

Теоретичний концепт містить визначення провідних понять дослідження.

Проблема джерела та критерію істинності інтелектуального та морального діяння людини гостро постала у добу Просвітництва. Саме тоді осягнення сумління перетворюється у філософську рефлексію над вчинком, тобто виникає питання: як зробити, щоб світоглядне знання, в ідеалі, стало розумною, соціально спрямованою дією. Концепція моральної віри у філософії Іммануїла Канта прислуговується нашій теоретичній розвідці у контексті його категоричного імперативу (від латинського слова *imperativus* – владний): дій так, щоб максима твоєї волі могла стати моральним законом для всіх. Імператив постає як результат абстрактно-логічного мислення із теоретичними висновками, так і регуляція конкретнопрактичної діяльності із принципами спілкування: поставивши Себе на місце Іншого, тим самим, визначиш ступінь духовності власної інтелектуальної та вольової дії.

Скільки-небудь істотних розбіжностей в розумінні терміну "імператив"

у науковій літературі не спостерігається. Очевидно, що імператив – це об'єктивно існуючий чинник детермінації явища, процесу, об'єкту, виступаючий наказовою вимогою.

Пошук розумного (мудрого) компромісу між індивідуальними, груповими та загальнолюдицькими інтересами через систему визнаних приписів зустрічаємо у роботах етнологів, соціологів, культурологів, логіків, психологів, етиків, антропологів, як у світовій, так і у вітчизняній філософії. Яскравим свідченням є теоретико-світоглядні доробки Є. Андроса, І. Бондарчук, Г. Горак, А. Гусейнова, А. Єрмоленка, Е. Ільєнкова, Д. Карнегі, В. Малахова, М. Мамардашвілі, А. Осипова, М. Полані, М. Поповича, Е. Соловійова, В. Табачковського, Ч. Тейлора, Н. Хамітова, С. Хоружого, В. Шинкарука, Д. Шуровьєскі, О. Яценка, С. Киселиця та інших.

Поняття «**імператив**» широко вживається в сучасній науці та практиці. Його застосовують в освіті, геополітиці та геостратегії, теорії безпеки, економіці, юриспруденції та інших галузях наукового знання. Імперативний характер мають і норми закону. В Академічному тлумачному словнику (1970—1980) імператив визначено як беззастережну, категоричну вимогу; веління, наказ.

У словнику іноземних слів О. Мельничука «Словопедія» **імперативом** (лат. imperatives – наказовий) позначається: 1) веління, настійна вимога; 2) в ідеалістичній етиці німецького філософа І. Канта безумовне моральне веління, яке нібито притаманне розуму, є вічним і незмінним і покладено в основу моралі.

Аналіз наукової літератури показує, що еволюція терміну «**менеджмент**» (від англійського management — управління) привела до відмінностей у тлумаченні цього поняття. Фундаментальний Оксфордський словник англійської мови наводить чотири значення слова «**менеджмент**»: 1) спосіб (манера) спілкування з людьми; 2) мистецтво управління; 3) специфічні здібності і адміністративні навички; 4) орган управління, адміністративна одиниця. В інших джерелах «менеджмент» визначають як наукову дисципліну, що висвітлює проблеми управління, вивчає техніко-організаційні і соціальні аспекти управління суспільним виробництвом. Отже, **менеджмент** — це управління якимось соціальним об'єктом; володіння майстерністю управління; професіоналізм організатора виробництва, що забезпечує високий рівень ефективності праці без жорсткого адміністрування. В англійських країнах цим словом виражають функцію, навчальну дисципліну, професію, галузь наукового дослідження.

Поняття «**засади**» – це основа чогось; те головне, на чому ґрунтується, базується що-небудь: вихідне, головне положення, принцип; основа світогляду, правило поведінки.

Методика – сукупність взаємозв'язаних способів та прийомів доцільного проведення будь-якої роботи (за Словником української мови: в 11 томах, 1971).

Освітня діяльність – діяльність суб'єкта, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті.

Модель – взірцевий примірник чогось.

Поняття «**технологія проєктування інноваційного розвитку закладу освіти**» – це конструювання процесу інноваційного розвитку школи, що передбачає дотримання алгоритму проєктування управлінських дій – прогнозування, моделювання, конструювання, програмування, планування, регламентованих технологічною логікою їх реалізації у системі узгодженої взаємодії суб'єктів освітнього процесу задля досягнення передбачуваного результату (О. Мариновська).

Для досягнення цілей експерименту школа обрала для себе стратегічну ідею – розвиток соціальної компетентності учнів, яка є основою універсальної, здатної до динамічного розвитку особистості. Для формування навичок соціальної компетентності школа працює за основними складовими:

- інтелектуальної компетентності (уміння та навички, які формуються в учнів у процесі предметного розуміння, спонукають до появи високого рівня «особистісного знання» й використовуються для розв'язання нестандартних ситуацій);
- ситуативного самовизначення (уміння робити відповідальний вибір на підставі особистих якостей, здібностей та задатків);
- культури співвіднесення (системи діалогічного сприйняття ціннісних позицій, коли учень у змозі виділити та сформулювати особисту ціннісну позицію та співвіднести її з позиціями інших і знайти оптимальне рішення).

Розробляючи авторську модель закладу загальної середньої освіти «**Школа імперативного менеджменту**», опрацьовуючи наукові статті вчених, дисертації, дослідження в педагогічній теорії, словники педагогічних термінів та педагогічні словники колективом закладу освіти прийняті як робочі визначення:

Школа імперативного менеджменту – це управління закладом освіти на засадах прийняття колегіальних рішень і партнерської взаємодії всіх учасників освітнього процесу.

Ефективне управління впровадження методичних засад у реалізації авторської моделі школи імперативного менеджменту можливе за умов:

упровадження сучасних продуктивних методів управління;
координації зусиль і відповідальність усіх учасників освітнього процесу, направлених на реалізацію Концепції;

впровадження ефективних технологій професійного зростання педагогів;

спрямування освітнього процесу на персоніфікацію й індивідуалізацію навчання;

залучення громадськості щодо вирішення завдань Нової української школи – **Школи імперативного менеджменту**.

Для реалізації ідеї необхідні певні ресурси:

Одним із механізмів управління якістю є ефективне використання наявних ресурсів. До ресурсів управління якістю освіти в умовах школи поряд із внутрішніми - кадровими, методичними, іншими видами ресурсів відносяться й зовнішні ресурси, що становлять освітнє середовище школи.

До ресурсів освітнього середовища відноситься мережна взаємодія освітніх установ; взаємодія з установами й організаціями, що виконують у суспільстві освітні, просвітительські функції (установи культури); взаємодія із соціальними партнерами (батьками, громадськими організаціями).

II. Методологічні засади, підходи, принципи, критерії реалізації Концепції

Теоретико-методологічну основу **авторської моделі «Школа імперативного менеджменту»** становлять:

Закони України «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2019), Концепція «Нова українська школа», Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності (2000), теоретико-методологічні розвідки та концептуальні ідеї моделювання розвитку авторських шкіл в Україні Ю. Завалевського, О. Мариновської, С. Кириленко.

Методологічний концепт передбачає вибір теоретико-методологічних підходів для розроблення теорії і практики **методичних засад реалізації освітньої діяльності авторської школи** та науково-педагогічні принципи дослідження. Виокремлено сутнісні ознаки підходів, що науково обґрунтують доцільність здійснення такої діяльності:

системно-синергетичний підхід (В. Андрущенко, В. Лутай, Г. Нестеренко, О. Остапчук, О. Попова) орієнтує на розвиток процесів самоорганізації закладу освіти як відкритої системи, що розвиває концептуальну ідею цілеспрямованої самоорганізації суб'єктів професійної

діяльності;

антропологічний (О. Больнов, В. Булатов, В. Табачковський) – людиноцентризм, що передбачає визнання пріоритету інтересів, прав і свобод педагога щодо здійснення інноваційної діяльності;

аксіологічний (І. Бех, Б. Братусь, З. Карпенко, Н. Ткачова,) – розвиток ціннісно-сислової сфери особистості, що забезпечує реалізацію індивідуальної концепції смислу професійної діяльності педагога як суб'єкта діяльності;

андрагогічний (С. Вершловський, А. Панасюк, Н. Протасова, М. Романенко, Т. Сорочан) – опора на власний педагогічний досвід, що є основою самостійності прийнятих рішень щодо вибору та застосування інновації як засобу вирішення професійних проблем;

технологічний (В. Беспалько, О. Пошетун, О. Мариновська, О. Пехота) – технологічність досвіду засобами інновацій, що передбачає самостійність розроблення й застосування персонал-технології досвіду як результат творчого освоєння нововведення у конкретних педагогічних умовах;

акмеологічний (В. Вакуленко, А. Деркач, В. Зазикін, Н. Кузьміна,) – самореалізація як вид соціально-професійної активності, що ґрунтується на прийнятті моральної відповідальності за результати технологічного проєктування;

середовищний (Г. Ващенко, В. Мелешко, Г. Сорока) – взаємодія суб'єктів педагогічного процесу як сутність управління, що передбачає створення оптимальних умов для їх розвитку та самореалізації у професійній діяльності.

Науково-педагогічні принципи концепції узгоджуються із загальними педагогічними (гуманізації та демократизації, наступності й неперервності, інтеграції науки і практики, інноваційності партнерства, автономності) та специфічними принципами, що розкривають специфіку дослідження (морально відповідального вибору інновації, персоналізації процесу освоєння інновації та впровадження у практику, технологізації управління інноваційними процесами в школі, синергетичної взаємодії керуючої та керованої підсистем).

Принцип інноваційності передбачає істотну зміну завдань управлінської діяльності, зокрема:

- **метою управління** закладом освіти вважається постійне оновлення освітнього процесу, що дає позитивні результати,
- **змістом** – виконання модернізованих управлінських функцій: прогнозування, політико-дипломатичної, консультативної, менеджерської, представницької; запровадження нових форм і методів управління,

колективних і колегіальних форм управління; техніко-технологічних та економічних методів управління тощо.

Відповідно до змісту і структури поняття визначено критерії та показники готовності педагогів до впровадження методичних засад у реалізації авторської моделі «Школа імперативного менеджменту».

Мотиваційний критерій представлений показниками: задоволення процесом залучення до технологічного проектування розвитку школи; мотивація; ціннісно-смісловне ставлення до технологічного проектування як виду професійної діяльності; ініціативність.

Показниками змістового критерію є: самостійність виявлення проблеми у власній професійній роботі; цілепокладання; узгодженість змісту інноваційної діяльності з напрямом модернізації освітньої діяльності; технологізація актуальних знань.

Показники технологічного критерію: морально відповідальний вибір інновації; аналіз технологічної сумісності інновації; дотримання технологічної логіки нововведення; технологізація власного педагогічного досвіду; рефлексивного – аналіз результатів освітньої діяльності; рефлексивна діяльність; відповідальність за результати освітньої діяльності; прогнозування шляхів самовдосконалення професійної діяльності.

Системним показником інтеграційного критерію є розвиток професійного потенціалу, що вказує на рівень готовності педагогів до впровадження методичних засад у реалізації авторської моделі «Школа імперативного менеджменту».

Коротко схарактеризовано рівні готовності педагогів до впровадження методичних засад у реалізації авторської моделі «Школа імперативного менеджменту»:

початковий рівень – недостатньо сформована мотивація, ціннісно-смісловне ставлення суб'єктів освітнього процесу до впровадження методичних засад у реалізації авторської моделі «Школа імперативного менеджменту»; відсутня цілісна система знань, умінь і навичок, необхідних для здійснення такого виду діяльності, оскільки немає усвідомленої потреби в актуальних знаннях, що формуються; як наслідок, технологізація педагогічного досвіду на основі інновації, що впроваджується, не здійснюється, тож відсутня потреба у здійсненні рефлексивної діяльності щодо аналізу результатів освітньої діяльності;

достатній рівень – частково сформована позитивна мотивація, ціннісно-смісловне ставлення суб'єктів освітнього процесу до впровадження методичних засад у реалізації авторської моделі «Школа імперативного менеджменту»; система знань, умінь і навичок, необхідних для здійснення

такого виду діяльності починає формуватися, оскільки не завжди усвідомлюється самоцінність актуальних знань; технологізація педагогічного досвіду на основі інновації, що впроваджується, здійснюється частково; рефлексивна діяльність аналізу результатів освітньої роботи не є усвідомленою необхідністю;

високий рівень – сформована позитивна мотивація, ціннісно-сміслові ставлення суб'єктів освітнього процесу до впровадження методичних засад у реалізації авторської моделі «Школа імперативного менеджменту», що виступає особистісно і суспільно значущою професійною діяльністю; наявна система знань, умінь і навичок, необхідних для здійснення такого виду діяльності, оскільки самоцінність самостійно здобутих знань усвідомлюється; здійснюється технологізація педагогічного досвіду на основі інновації, що впроваджується; рефлексивна діяльність аналізу результатів освітньої роботи виступає усвідомленою необхідністю;

творчий рівень – сформована позитивна мотивація, ціннісно-сміслові ставлення суб'єктів освітнього процесу до впровадження методичних засад у реалізації авторської моделі «Школа імперативного менеджменту»; наявна система знань, умінь і навичок, необхідних для здійснення такого виду діяльності, оскільки усвідомлюється самоцінність самостійно здобутих знань для вирішення завдань творчого характеру; досвід роботи технологізується на основі нововведення, яке переходить у стан розвитку, набуваючи ознак кращого досвіду; рефлексивна діяльність аналізу результатів освітньої роботи виступає усвідомленою необхідністю самовдосконалення.

Діагностичний інструментарій дослідження представлено технологією векторного аналізу готовності педагогів до технологічного проектування інноваційного розвитку школи, що розроблена на основі критеріїв та показників (За О. Мариновською).

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що обґрунтування та перевірка ефективності реалізації та функціонування авторської моделі «Школа імперативного менеджменту» забезпечить практичну реалізацію компетентнісного підходу та принципів Нової української школи. Очікуємо, що розробка такої моделі засобами експериментально перевіреної концепції моделювання впровадження методичних засад, технологізованої за суттю, забезпечить стабільні позитивні результати діяльності авторського закладу освіти.

III. Суб'єкти спільної діяльності та цільові групи у реалізації Концепції

У рамках Концепції виділено такі цільові групи: здобувачі освіти; творчі групи вчителів, методичні об'єднання вчителів;

суспільно-гуманітарного циклу, природничо-математичного, художньо-естетичного, класних керівників, вчителів-новаторів, батьки учнів.

На вирішення завдань упровадження методичних засад у реалізації авторської моделі «Школа імперативного менеджменту» налагоджено співпрацю та партнерську діяльність з державними установами, громадськими і волонтерськими організаціями. Створено мережу соціального партнерства діяльності закладу освіти з державними, науковими установами, громадськими організаціями, підписано угоди про співпрацю:

Комітет Верховної Ради з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин,

Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»,

Інститут проблем виховання НАПН України,

Інститут післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка,

Університет «КРОК»,

Національний університет біоресурсів і природокористування України;

Національний авіаційний університет;

Київська Мала академія наук;

«PEARSON»;

Музей книги і друкарства України;

Національний центр народної культури «Музей Івана Гончара»;

Національний музей Тараса Шевченка;

Громадська організація «Федерація Всесвітнього миру»,

Громадська організація "Федерація жінок за мир в усьому світі»,

Громадська організація ГО "Батьки за раннє втручання",

Громадська організація ГО "Батьки та діти",

Центр у справах сім'ї та жінок "Родинний дім",

Національний музей історії у Другій світовій війні,

Спілка ветеранів АТО.

Суб'єктами спільної діяльності можна визначити представників державних установ, що здійснюють наукове керівництво, професійної громади міста, засобів масової інформації, молодіжних та громадських організацій

IV. Мета, стратегії та завдання реалізації Концепції

Відповідно до загальної мети освіти, *мета Концепції* впровадження методичних засад у реалізації авторської моделі «Школа імперативного менеджменту» полягає в осмисленні теоретико-методичних засад імперативного менеджменту; можливостей його реалізації в умовах реформування освіти в Україні та постійної зміни вимог до школи з боку

учасників освітнього процесу та соціуму впровадження методичних засад реалізації авторської моделі закладу освіти; визначенні науково-методичних, організаційних, кадрових, інформаційних умов реалізації авторської моделі «Школа імперативного менеджменту»; розширення можливостей освітнього процесу для рівноправного партнерства між зацікавленими сторонами, посилення їхнього впливу на процеси підготовки, колегіальне ухвалення та виконання рішень, які стосуються різних сфер життєдіяльності закладу освіти на засадах імперативного менеджменту до стратегічного розвитку закладу освіти.

Стратегічні напрями реалізації Концепції:

реформування закладу освіти, в основу якого покладено принцип інноваційності в управлінні закладом освіти, сукупність управлінських функцій, форм, методів і засобів у імперативному менеджменті, обґрунтування необхідності розвитку галузі імперативного менеджменту освітніх інновацій як складової теорії управління інноваційними процесами, визначення основних напрямів і завдань;

шляхом системно-синергетичного підходу на засадах освітнього кластера модернізація структури, змісту та організації освіти;

створення та забезпечення умов для реалізації авторської моделі «Школа імперативного менеджменту»;

побудова ефективної системи виховання, розвитку і соціалізації учнівської молоді з використанням синергетичних можливостей освітнього кластера;

забезпечення доступності, ступеневості освіти з подальшим її інтегруванням у європейський освітній простір.

Завдання реалізації Концепції.

Оскільки йдеться про освітню політику, то імперативами виступають такі завдання, які обумовлюють її становлення і розвиток:

утвердження позитивного іміджу закладу освіти за допомогою організаційної культури - феномену, який створюється учасниками освітнього процесу під час їхньої діяльності;

розширення можливостей освітнього процесу на основі компетентнісного та діяльнісного підходів;

перебудова освітнього процесу на засадах освітнього кластера;

здійснення виховання на засадах загальнолюдських, полікультурних, громадянських цінностей, забезпечення фізичного, морально-духовного, культурного розвитку дитини, формування соціально зрілої творчої особистості.

V. Управління освітнім процесом авторської школи

В умовах реформування ефективного функціонування закладів освіти залежить від їхньої здатності вчасно і швидко реагувати на виклики часу та адаптуватися до безперервних змін зовнішнього середовища. Зміни ці часто характеризуються непередбачуваністю та високою динамічністю. За таких умов традиційне управління закладом освіти перестає бути ефективним, потребує більшої гнучкості та швидкості реакцій на зміни, а система управління стає не тільки інструментом, а головним елементом реалізації місії закладу, механізмом, що підтримує цінності організаційної і корпоративної культури закладу.

Управлінська діяльність стосується змісту всіх напрямів та аспектів роботи закладу освіти, має чітко визначену структуру й забезпечує розроблення та виконання управлінських рішень, контроль і корегування освітньої діяльності.

Управління інноваційними процесами має системний характер і дає змогу упорядкувати процес інноваційного пошуку педагогів, виявити ефективні технології та організувати роботу адміністрації щодо визначеної проблеми.

Інноваційна управлінська діяльність як імперативний менеджмент-складний багатоетапний процес, який вимагає розгляду нових підходів до управління ними, координації всіх учасників освітньої діяльності, органів державної влади та самоврядування.

Успішність управління забезпечується професійним виконанням функціональних обов'язків адміністрації, прагненням керівництва удосконалити авторську модель закладу освіти як «Школи імперативного менеджменту». У цьому контексті використовується організаційно-функціональна модель управління, що охоплює рівні:

стратегічний (директор);

тактичний (заступники);

технологічний (керівники методичних об'єднань, психологічна служба);

оперативний (адміністрація);

самоврядування (Рада батьків, учнівське самоврядування «ШОУ-85», спільнота вчителів).

Така система управління закладом освіти тепер зосереджена на впровадженні заходів щодо швидкого реагування на зміни, на процесах входження у світовий освітній контекст, переорієнтації на вимоги батьківської громади та соціуму, на адаптації під інтереси усіх зацікавлених сторін (партнерів), розвитку і впровадженні процесів діджиталізації,

оцифруванні великих обсягів інформації, впровадженні освітнього кластера, дистанційних форм навчання на інтернет-платформах тощо; широкому залученні працівників у процес управління, зосередженні уваги на поведінкових та соціальних бар'єрах тощо.

VI. Система підготовки кадрів до реалізації Концепції

Методична робота з педагогічними кадрами базується на Законах України «Про освіту» (2017 р.), «Про повну загальну середню освіту» (2018 р.), Положення про методичну роботу з педагогічними кадрами закладів освіти, Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 (зі змінами), листа МОН України від 04.03.2020 №1/9-141; Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності (2000 р.).

Модернізація освітньої галузі залежить від багатьох чинників, проте головна роль у цьому складному процесі належить саме вчителю.

Головним завданням професійного зростання вчителя школи є становлення спеціаліста з високим рівнем готовності до педагогічної взаємодії, діалогу з учнями, батьками, адміністрацією.

Учитель почувається комфортно, коли досягає певних висот і усвідомлює власну значущість. Тому заступники директора здійснюють пошук результативних форм науково-методичного супроводу, пов'язаного з професійною, методичною та психологічною підготовкою педагогічних кадрів.

Система підготовки педагогічних кадрів щодо реалізації інноваційної моделі містить декілька компоненти: науково-методична робота педагогічного колективу, керівництво самоосвітою вчителів, розвиток професійної компетентності вчителів та професійний саморозвиток тощо.

Науково-методична робота педагогічного колективу – це організована система науково-методичних заходів, яка спрямована на підвищення професійного рівня колективу.

Головними принципами науково-методичної роботи у закладі освіти є її оперативність, мобільність, випереджаючий характер, оптимальне поєднання індивідуальних і колективних форм, практична спрямованість професійних знань і життєвих професійних цінностей.

Розвиток професійної компетентності педагогічних працівників школи відбувається шляхом:

створення умов для стимулювання самоосвіти, інтелектуального потенціалу;

забезпечення індивідуалізації та варіативності змісту і форм професійного удосконалення праці педагогічних працівників;

залучення талановитої молоді до реалізації Концепції, підвищення мотивації їх науково-дослідницької діяльності;

психолого-педагогічні консультації, консультації-практикуми, виступи у форматі доповідей учителів-предметників з проблеми дослідження;

проведення семінарів-практикумів для класних керівників та вчителів-предметників;

підвищення професійної компетентності педагогів шляхом відвідування тренінгових занять, роботи в інноваційному освітньому кластері, участь в онлайн-семінарах, вебінарах тощо;

участь в роботі науково-практичних конференцій, семінарах, круглих столах міського, обласного, всеукраїнського і міжнародного рівнів.

Підготовка педагогічного колективу до роботи в умовах реалізації Концепції послідовно та цілеспрямовано відбувається шляхом організації роботи педагогічної ради, методичної ради, предметних методичних комісій, організації роботи методологічних практикумів, інтелектуально-креативних клубів, діалог-студій, творчих лабораторій, методичних практикумів, які сприяють підвищенню рівня професіоналізму педагогів.

Основними принципами методичного супроводу професійного зростання вчителів школи будуть:

- пріоритет інтересів педагога;
- рекомендаційний характер порад, безперервність та комплексність супроводу.

Структура методичної роботи з учителями передбачає, що вчителі будуть вдосконалювати професійні компетентності шляхом вільного вибору різнопрофільних методичних об'єднань - майстерень. Постійно діючі педагогічні майстерні будуть напрацьовувати й апробувати педагогічні ідеї, новітні технології, нові підходи до викладання, узагальнюючи кращі новітні проекти, розробляючи алгоритми їх впровадження. Результати напрацювань стануть ефективним доповненням змістовних надбань методичних об'єднань – майстерень, зокрема, практичні блок-кейси, завдяки яким педагоги отримують поради, як перетворити традиційне навчання у процес розвитку особистості дитини; як перейти від формату відтворення отриманої інформації до опанування компетентностей, що допомагають приймати рішення у повсякденному житті; як навчити школярів самостійно аналізувати інформацію, критично мислити, адаптуватися до змін, співпрацювати в команді, успішно вирішувати життєві проблеми.

Інноваційний методичний супровід полягатиме в тому, що це є

професійна педагогічна взаємодія суб'єктів освітньої діяльності, необхідними умовами якої є добровільність і партнерство, визначальними ознаками – особистісний і професійний розвиток керівників і учасників освітнього процесу, а результатом – якісно новий рівень освіти.

Самоосвіта вчителів – це провідна форма вдосконалення професійної компетентності педагогів закладу, яка полягає в засвоєнні, оновленні, поширенні й поглибленні знань, узагальненні досвіду шляхом цілеспрямованої, системної самоосвітньої роботи, спрямованої на саморозвиток та самовдосконалення особистості, задоволення власних інтересів і об'єктивних потреб освітнього закладу.

Самоосвіта педагогів базується на ознайомленні вчителів з новітніми педагогічними та психологічними дослідженнями, пошук нових напрямів у методиці та організації освітнього процесу, розгляд на високому науковому рівні педагогічних проблем, що викликають утруднення в практичній роботі. Структура процесу самоосвіти вчителів складається із наступних етапів:

- самоусвідомлення та прийняття рішення здійснювати процес самовдосконалення;
- планування та вироблення програми самоосвіти і самовдосконалення;
- безпосередня практична діяльність з реалізації поставлених завдань, пов'язаних із роботою над самим собою;
- самоконтроль та самокорекція цієї діяльності.

Сучасний педагог має володіти різноманітними інноваційними освітніми технологіями з метою створення у закладі освіти ефективної та дієвої педагогічної системи, в основі якої лежать специфічні для певного типу освітнього середовища прийоми та технології, що концептуально об'єднані пріоритетними освітніми цілями, а також пов'язані між собою завданнями та змістом, формами та методами впровадження.

Для вирішення цих завдань створено «Академію педагогічної майстерності», змістовним наповненням якої стало: вдосконалення загальнопедагогічної підготовки як основи професійної компетентності, методичне (технологічне) удосконалення, психологічна підготовка, загально-культурний та духовний розвиток педагогічних працівників. Пріоритетними напрямками методичної роботи визначено:

– створення умов для професійного росту педагогів щодо реалізації концепції Нової української школи, концепції реалізації авторської моделі «Школа імперативного менеджменту»;

- удосконалення форм організаційно-методичного супроводу (підвищення кваліфікації) у системі неперервної освіти ;
- формування громадянських та соціальних компетентностей в учнів на основі практико орієнтованої діяльності.

Супровід освітньої діяльності вчителів в умовах впровадження методичних засад в реалізації авторської моделі «Школа імперативного менеджменту» є цілісною системою взаємопов'язаних дій і заходів, які ґрунтуються на сучасних досягненнях науки, перспективному досвіді й конкретному аналізі проблем, які виникають у педагогів.

Методична робота щодо створення умов і забезпечення відповідного супроводу професійного зростання кожного члена педагогічного колективу передбачає системність і систематичність її здійснення, використання інноваційних форм, методів, прийомів, видів діяльності і здійснюється за результатами діагностичного вивчення професійної компетентності педагогічних працівників із урахуванням особливостей роботи в умовах апробації прогностичної системи управління впровадження методичних засад з реалізації авторської моделі закладу освіти.

Для реалізації пріоритетних напрямів роботи педагогічного колективу, зокрема розширення можливостей освітнього кластера на концептуальних засадах Нової української школи та формування ключових компетентностей учнів на основі практико орієнтованої діяльності, створено внутрішню мережу колективних форм методичної роботи: методична рада, методичні об'єднання вчителів-предметників, методичне об'єднання класних керівників, творчі групи з реалізації проблемних завдань закладу освіти, координаційні творчі групи («Акме-освіта», «Школа майбуття», «Школа - внз», керівники гуртків); постійно діючі науково-практичні семінари: «Школа і виклики часу», «Психологічні основи стратегічного менеджменту», «Особливості організації освітнього процесу в умовах реалізації авторської моделі» із використанням інноваційних форм: захист ідей, аукціон інновацій, творчий звіт, презентація, коворінги, психологічні та педагогічні тренінги, практичні семінари, конкурси педагогічної майстерності, тематичні науково-практичні конференції, зустрічі з науковцями.

Передбачено широке залучення на усіх рівнях до методичних заходів партнерів закладу (як організаторів, учасників, спостерігачів, розробників тощо).

VII. Шляхи, умови, очікувані результати

Шляхи й умови реалізації Концепції:

розвиток інституційної спроможності авторської моделі «Школа імперативного менеджменту»; зміна статусу закладу освіти;

розробка механізму громадського нагляду за діяльністю закладу освіти на засадах партнерської взаємодії .

Очікувані результати реалізації Концепції:

розробка методичного забезпечення та змісту діяльності Школи імперативного менеджменту;

розробка та впровадження авторських освітніх програм, навчально-методичного забезпечення відповідно до завдань Концепції;

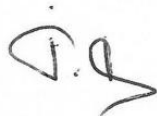
впровадження в практику роботи закладів загальної середньої освіти досвіду з впровадження ефективних методичних засад реалізації освітньої діяльності авторської школи;

оновлення змісту професійної підготовки та підвищення фахової кваліфікації педагогів;

висвітлення результатів діяльності авторського колективу у фахових публікаціях та засобах масової інформації.

Ефективна реалізація даної Концепції можлива за умови раціонального використання фінансових, технічних, матеріальних, інтелектуальних та інших ресурсів авторського закладу освіти, які спрямовуються на стратегічний розвиток авторської моделі «Школа імперативного менеджменту».

Автор педагогічної ідеї

Тетяна ФЕДУНОВА